

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

V. Nec non in Polonia & alijs locis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

euocavit, & quatuor illi præcipuas sui Ducatus civitates inhabitandas concessit, *Monachium* scilicet *Frisingam* Episcopatu insignem, *Lanspergum*, & *Ingolstadtium*. Academia celeberrima, Sed ecce optimi Principis ad Generalem Societatis præfectum *Jacobum Lainem* litteras: ut inde intelligas, quoniam fructus iis in locis Societas attulerit, & quid de hæreseon extirpatione sperari possit.

ALBERTVS, DEI GRATIA, COMES PATRITIVS Rheni, utriusque *Bayaria* Dux; Reverendo in Deo Patri *Jacobo Layni*, è Societate Jesu.

EX litteris quas superiori anno ad Paternitatem vestram misi, rogans ut viri aliquot graves & docti è Societate vestra ad Nos mitterentur, estimationem Nostram de vestro ordine satis potuisti intelligere, & quam magnos inde fructus ad universam *Reipublicam Christianam* inde redituros speremus. Quæ spes nostra nequaquam nos sefellit: siquidem quos postea ad nos misisti Patres, tam bene ac feliciter auspiciati sunt, ut vita sanctitate, salubritate doctrina & admirabili docendi labore alios suos fratres Collegii *Ingolstadiensis*, vincere velle videantur: idque laudabili quadam & Ecclesia utili amulatione. Et illi quidem jam in eo sunt, ut super solidis his fundamentis ædificium superstruant & absolvant integra conversatione, sermonibus & exhortationibus alius quotidie educendo, tum etiam sepe vineæ Domini diligenter reparando ac muniendo, ne à bestiis irrupentibus vastetur, tum spinis excindendis & zizaniis evellendis, sacra denique illa vinea modis omnibus excolenda. Equidem ex his Societatis vestra seminariis speramus Ecclesiam aliquando reformatam & pristino splendore suo restitutum iri. Quis enim homo vere Christianus non ex animo gaudet, videns per excellentem filiorum Paternitatis vestre doctrinam vitamque laudabilem hæreticorum vires debilitatas, & pertinaciam confusam ac pudæfactam? De quo merito tibi tamquam ejusmodi filiorum patri, congratulamur, quorum opera unice speramus hæreses tandem extinctum, & Catholicam religionem restitutum iri. Huic gaudio nostro & spei unum obstat, quod Patres Societatis vestre his in locis parvo esse numero videmus, pro ea qui sustinendi ipsis sunt, laborum magnitudine. Augescente enim quotidie Catholicorum numero, multa eis onera simul subeunda sunt, docendi in scholis, prædicandi, audiendi Confessiones, infirmos confirmandi, lapsos sublevandi,

multa denique alia ministeria obeundi; quæ omnia, humano more loquendo, sine summo valetudinis incommodo fieri ab ipsis non possunt. Quare Vestram Paternitatem rogamus, ut filiorum, ob onera & labores quas supra vires perferunt, commiserata, alios ad nos mittat, qui in partem laboris veniant, & in magna hac messe qua in terris nostris est colligenda, hoc denique Collegium ad requisitam perfectionem perducendo, operam suam cum reliquis conjungant. Ex nostra parte Nos quidem eorum necessitatibus ita providebimus, ut omnes insignem nostrum amorem & benevolentiam qua venerabilem vestram Societatem prosequimur, cognoscant; eum in finem consilia nostra omnia dirigentes, ut in Collegio nostro Sancta & Catholica religio semper facta recta conservetur. Mandavimus etiam ut sumtus omnes quos Patres ad nos mittendi in itinere facturi sunt, de nostro exsolvantur, ut Pater *Canisius* vobis ostendet. *Monachii* xxvii. Junii, M. D. LX.

Sed jam alia Societatis in Germania Collegia persequamur. Habent iidem Patres Collegium *Oeniponti*, quod præcipuum est opulentissimi Comitatus *Tirolensis* oppidum. Ibidem Imperator *Ferdinandus* Anno M. D. LXII. Illustræ Scholam seu Academiam aperuit, exstructis eum in usum magnificis ædibus, & tanto auctore dignis. *Dillingæ* quoque *Otho Truchsessius* à *Walpurg*, Cardinalis & Episcopus *Augustinus*, eorumdem suavis & ductu, nobilem Academiam instituit, è qua tamquam ex cornu copiarum multi docti viri prodierunt. *Friburgi* quoque in *Brisgoia*, & *Braunsbergi* in *Prussia* societas sedem fixit, magno cum juvenutis fructu: adeo ut Lutherani quoque filios suos erudandos eis passim tradiderint, hæc tamen conditione, ut conscientia ipsis libera permittatur. Sed plerumque fit, ut novellæ hæc plantæ, quæ nullo peccato actuali gratiam baptismi perdidit, fidei infusæ virtute inclinentur, in ea dogmata & mores, quæ sunt secundum Deum, & non secundum ad inventiones cordis Lutheri, ut omittam illud, quod quocumque per ætatem flecti faciles tam consuetudine pia quam exemplo ad Catholicam religionem efficaciter perducantur, ut multis exemplis est manifestum. Porro qui exacte scire cupit quibus in locis & Civitatibus quum in Germania tum alibi Societas hæc Collegia habeat Geographiam Ecclesiasticam à diversis editam, uti & chartam expansam Provinciarum Soc. Jesu aliquoties typis repetitam:

V. In his omnibus Collegiis infinitus quasi est Jesuitarum numerus, quorum de doctrina tanta est existima-

existimatio, ut scientiæ omnes perditæ eorum operâ restitui posse videantur, ex quo teterrima eorum apparet invidia, quos Societati huic ignorantiam exprobare non puduit. Sed hoc convicium non minus in ipsis locum habet, quam in Hercule, ignavia & formidinis crimen. Hi assiduas cum Lutheranis aliisque sectariis contentiones suscipiunt, atque in primis ne juventus eorum veneno corrumpatur, operam dant. Eorum præsidio *Austria* quoque & *Polonia* contra hæreticos utitur. Nam à Ferdinando *Viennam* evocati, mox per reliquas quoque civitates diffusi sunt, in convertendis *Turcis*, *Anabaptistis*, *Antitrinitariis* & aliis, nulli labori parcentes. Cujus rei exempla nobis suppeditant *Praga*, *Olomutium*, *Gracium*, *Labacum*, *Lincium*, &c. quibus in locis *Hussitarum*, *Picardorum* & *Lutheranorum* numerus, post societatis adventum fere ad nihilum est redactus. In *Polonia* & *Lithuania* plurima quoque Collegia numerantur, *Cracoviense*, *Brunsvogense* (quod in *Prussia* est ad *Polonia* tamen ditionem pertinet) *Pultaviense*, *Vilnense*, *Pononiense*, *Taroslaviense*, *Pultarviciense*, *Lublinense*, *Rigense*, *Calissense*, *Miešvicense*, *Leopolitense*: in quibus omnibus mira est tam doctrina omnigena quam virtute præstantissimorum virorum atque adolefcentum copia, ut iis locis ab hæresi non valde metuendum sit. *Braunspergense* Collegium in *Episcopatu Varmiensis* *Stanislaus* *Hofius* *Cardinalis* & *Episcopus*, Anno M. D. LXIV. è consilio *Tridentino* reversus, fundavit, ut *Prussia* inde diversis sectis laboranti succurri posset. *Gallia* quoque *Belgica* frequentibus ejusdem Societatis Collegiis abundat, quæ sunt *Lovanii*, *Tornaci*, in *sano S. Audomari*, *Duaci*, *Antuerpiæ*, *Trajecti*, *Brugis*, *Iperis*, *Cortraci*, *Valencenis*, *Gandavi*, *Insulis*, *Montibus Hammonis*, in *Atrebatibus*, *Bruxella*, *Cameraci*, *Lucemburgi*, & *Leodii*: quæ tamen primo illo populi regi rebellantis & hæresin defendentis motu ac funesto bello omnia fuerunt everfa, exceptis *Lovanienfi*, *Sant-Audomariensi*, & *Leodienfi*; sed deinde à magno illo *Demetrio Poliorcete*, *Alexandro Farnesio* *Parmae* *Duce*, restituta, & è lateritiis marmorea, ut *Roma* ab *Augusto*, facta sunt; præsertim *Antuerpiense*, *Brugense*, *Valencænense*, *Iperense*, *Duacense* & *Tornacense*. De novo vero postea edificata sunt *Cameracense*, *Montense*, & *Cortracense*. Iisdem præfidiis pagi *Helveticorum* *Catholici* contra *Zvvinglianos* sese muniverunt, *Lucernates* scilicet, & *Friburgenses*, quorum civitas unius diei itinere à *Laufanna* abest. Quam ob causam *Berna-*

tes *Zvvingliani* *Laufanna* quoque *Collegium* seu *scholam* instituerunt, & *Friburgensi* quasi opposuerunt. Cupide etiam hanc Societatem amplexus est & in sua passim oppida recepit prudentissimus *Dux Lotharingæ*, ejusque ope potissimum ditionem suam ab hæreseos contagione liberam conservavit, quumvis mediam inter *Galliam* & *Germaniam* interjectam, & *Sedano*, *Jametio*, *Mezeris*, & *Mediomatricum* urbe, locis hæreticorum plenis, undique cinctam: exstructa *Pontemussi* insigni *Academia*, cui deinde *Collegium* quoque *Viridunense* accessit.

IV. Sic *Ignatio* ex *Dei* gratia ea contigit felicitas, ut vivens ac videns tam admirabiles laborum suorum fructus ceperit, & incredibilem *Dei* benignitatem in Societatem à se institutam senserit, qua illa intra paucos annos per totum terrarum orbem sese diffudit. Ipso enim vivente, duodecim constitutæ sunt provincie, nimirum *Lusitania*, *Castilia*, *Andalusia*, *Arragonia*, *Italia*, *Neapolis*, *Sicilia*, *Belgium*, *Germania superior*, *Francia*, *Basilica*, & *India Orientalis*, in quibus centum fere erant Collegia seu domicilia Societatis; è quo *Lutherani* facile conjiciebant doctrinæ suæ propagationem in puncto esse solstitii civilis & retrogradationis; ac præclare secum actum iri, si omisso omni ulterioris acquisitionis conatu, se suaque possent defendere. Hoc illud fuit quod *Melanchthonem* morti vicinum tam anxium habuit, ut audiens *Iesuitas* flumina & maria transmittere, & culta omnia atque inculta peragrare, nec quemquam fere jam orbis esse angulum quo non penetrarint, & ubi non semen, sanguine suo non raro tinctum ac rubefactum, reliquerint, ductis ex intimo corde suspiriis exclamarit: *Ab quid hoc esse dicam? Video sane totum Mundum brevi Iesuitis repletum iri.* Quid hic dicturus fuerat, si hodie videret *xxix*. Provincias, *ii*. Viceprovincias, inque iis Collegia *ccxcix*. (quamvis pauca ex illis nondum restituta sint) *xxiii*. domus Probationum separatas. *xxxi*. Novitiatu separatos, & *xcvi*. Residentias: in quibus Anno M. D. *xciv*. recensita sunt octo *Iesuitarum* millia quingenti & undeviginti. Quid idem *Melanchthon* dicturus fuerit, si iterata editione huius adversus hæreses historiae, intelligeret jam ad *xl*. Provincias numerum excrevisse, & proportionem Domos professas ultra *xxx*. Collegia plura quam *io*. Residentias fere totidem & *Missiones* multo plures, *Sociorum*que ad *xx*. Millia numerum excrevisse. Ignoscat mihi *Lector* tam multis Societatis hu-